PREKIŲ KILMĖ IR MUITŲ SĄJUNGOS

I. LENGVATINĖ (PREFERENCINĖ) KILMĖ

Lengvatiniai (preferenciniai) importo muitai taikomi pagal Europos Sąjungos (toliau – ES) vardu sudarytus lengvatinės (preferencinės) prekybos susitarimus arba tuomet, kai ES taiko lengvatas (preferencijas) vienašališkai (pvz., pagal Bendrąją muitų tarifų lengvatų sistemą (toliau – BLS). Šios importo muito lengvatos taikomos, jeigu prekės atitinka nustatytas prekių kilmės taisykles.

1. ŠALYS IR TERITORIJOS, SU KURIOMIS ES YRA SUDARIUSI LENGVATINĖS (PREFERENCINĖS) PREKYBOS SUSITARIMUS

- **Andora** (SS 1–24 skirsniai);
- **CARIFORUM valstybės** (Antigva ir Barbuda, Bahamos, Barbadosas, Belizas, Dominika, Dominikos Respublika, Grenada, Gajana, Jamaika, Sent Kristoferis ir Nevis, Sent Lusija, Sent Vinsentas ir Grenadinai, Surinamas ir Trinidadas ir Tobagas);
- **Centrinė Amerika** (Nikaragva, Panama, Hondūras, Kosta Rika, Salvadoras, Gvatemala);
- **Centrinė Afrika** (Kamerūno Respublika);
- **Čilė**;
- **Dramblio Kaulo Kranto Respublika**;
- **Europos Laisvosios Prekybos Asociacijos šalys** (toliau – ELPA) (Islandija, Norvegija, Šveicarija, Lichtenšteinas);
- **Farerų salos**;
- **Gana**;
- **Gruzija**;
- **Japonija**
- **Jungtinė Karalystė**;
- **Kanada**;
- **Kenija** (EAC šalių grupės valstybė);
- **Korėjos Respublika**;
- **Meksika**;
- **Mercosur (Brazilija, Argentina, Paragvajus, Urugvajus);**
- **Moldovos Respublika**;
- **Naujoji Zelandija**
- **PAVB EPS valstybės** (Botsvanos Respublika, Lesoto Respublika, Namibijos Respublika, Pietų Afrikos Respublika, Esvatinio (Svazilando) Karalystė, Mozambiko Respublika);
- **Peru, Kolumbija, Ekvadoras**;
- **Ramiojo vandenyno valstybės** (Papua Naujoji Gvinėja, Fidžio Salų Respublika, Samoa Nepriklausomoji Valstybė, Saliamono salos);
- **Rytų ir Pietų Afrikos valstybės** (Komorai, Mauricijaus Respublika, Madagaskaro Respublika, Seišelių Respublika, Zimbabvė);
- **Seuta ir Melilija**;
- **Singapūras;**
- **Ukraina**;
- **Vakarų Balkanų šalys** (Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija, Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija (FYROM), Serbija, Kosovas);
- **Vietnamo Socialistinės Respublika;**
- **Vidurželmio jūros regiono šalys** (Alžyras, Egiptas, Izraelis, Jordanija, Libanas, Marokas Sirija, Vakarų Krantas ir Gazos ruožas, Tunisas, Turkija (SS ex 26, ex 27, 72, 73 skirsniai ir perdirbti žemės ūkio produktai).

2. ŠALYS IR TERITORIJOS, KURIOMS ES VIENAŠALIŠKAI TAIKO IMPORTO MUITO LENGVATAS (PREFERENCIJAS)

- **Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalys (**AKR šalys, su kuriomis nėra sudaryti Ekonominės partnerystės susitarimai);
- **Kosovas**;
- **Armėnijos Respublika;**
- **Užjūrio šalys ir teritorijos;**
- **Bendrosios muitų tarifų lengvatų sistemos (BLS) šalys.**

3. LENGVATINIŲ (PREFERENCINIŲ) IMPORTO MUITŲ TAIKYMAS

Lengvatiniai importo muitai taikomi, jeigu:

- jie numatyti Europos Sąjungos lengvatinės prekybos susitarimuose arba kituose atitinkamuose ES teisės aktuose;
- pateikiami tinkamai eksporto šalyje išduoti lengvatinės prekių kilmės dokumentai (atitinkamai registruotojo arba neregistruotojo eksportuotojo pareiškimas apie prekių kilmę, EUR.1 judėjimo sertifikatas, sąskaitos faktūros deklaracija (kilmės deklaracija), EUR.2 forma). Tuo atveju (kai tai numatyta ES lengvatiniame susitarime), kai prašymas taikyti lengvatinius importo muitus grindžiamas importuotojo žiniomis, kad prekės turi kilmės statusą, kilmės dokumento pateikti nereikia;
- prekės importuotos tiesiogiai iš šalies, kurioje išduotas kilmės dokumentas.

Ar prekėms taikomi lengvatiniai importo muitai ir koks jų dydis, galima sužinoti Lietuvos Respublikos integruotame tarife (LITAR).

Lengvatinės prekių kilmės dokumentai

Priklausomai nuo prekių kilmės šalies ir jai taikomų lengvatų, teritorinei muitinei pateikiamas vienas iš lentelės 2 skiltyje nurodytų kilmės dokumentų arba, priklausomai nuo lengvatinio susitarimo, lengvatiniai muitai gali būti taikomi vadovaujantis importuotojo žiniomis (IMŽ). IMŽ turi būti pagrįstos informacija/dokumentais, gautais iš prekių eksportuotojo, įrodančiais, kad produktas turi eksportuojančios šalies kilmės statusą ir atitinka kitus lengvatinio susitarimo reikalavimus. Kokios maksimalios vertės siuntai gali būti pateikiama bet kurio eksportuotojo išrašyta sąskaitos faktūros (kilmės) deklaracija (PKD), pareiškimas apie prekių kilmę (PPK) arba EUR.2 forma, nurodyta 5 skiltyje, kokius lengvatinę kilmę įrodančius dokumentus gali išduoti patvirtinti eksportuotojai (PE) – 3 skiltyje.

Kilmės dokumentai pradeda galioti nuo jų išdavimo datos ir turi būti pateikti teritorinei muitinei per lentelės 4 skiltyje nurodytą laikotarpį.

Kilmės dokumento pateikti nebūtina įrodant keleivio asmeninio bagažo arba privataus asmens kitam privačiam asmeniui siunčiamo nedidelio siuntinio lengvatinę kilmę, jeigu jų vertė yra ne didesnė nei nurodyta lentelės 6 ir 7 skiltyse.

Kilmės šalis	Kilmės dokumentas	Patvirtinto eksportuotojo (PE) kilmės dokumentas	Kilmės dokumento galiojimas, mėn.	Vertė eurais		
				PKD, PPK (neregistruoto eksport.), EUR.2	Keleivių bagažo dalis	Pašto siuntos
1	2	3	4	5	6	7
Albanija	EUR.1/ PKD	PKD	4	6000	1200	500
Alžyras	EUR.1 PKD	PKD	4	6000	1200	500
Andora (ž. ū. prod.)	EUR.1/ PKD	PKD	4	6000	1200	500
Armėnija *Importas*	Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PKD	-	4	6000	1200	500
BLS šalys	Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK	-	12	6000	1200	500
Bosnija ir Hercegovina	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalys	EUR.1/PKD	PKD	10	6000	1200	500
CARIFORUM valstybės	EUR.1/PKD	PKD	10	6000	1200	500
Centrinė Afrika (Kamerūnas) *Importas* *Eksportas*	EUR.1/PKD EUR.1-CMR PKD	PKD PKD	10 10	6000 6000	1200 1200	500 500
Centrinė Amerika (Nikaragva, Panama, Hondūras, Kosta Rika, Salvadoras, Gvatemala)	EUR.1/PKD	PKD	12	6000	1200	500
Dramblio Kaulo Krantas *Importas* *Eksportas*	Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PKD Registruotojo/ne-registruoto	- -	10 10	6000 6000	1200 1200	500 500

	eksportuotojo PKD					
Čilė *Importas* *Eksportas*	PPK (nurodomas įmonės identifikavimo numeris) IMŽ Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK IMŽ		12 12	- 6000	1200 1200	500 500
Gana *Importas* *Eksportas*	Pagal Ganos teisės aktus registruoto/neregistruoto eksportuotojo PKD Registruotojo/neregistruoto eksportuotojo PKD	- -	10	6000	1200	500
Europos ekonominė erdvė (Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas)	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Egiptas	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Farerų salos	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Gruzija	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Izraelis	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Japonija *Importas* *Eksportas*	PPK (nurodomas įmonės verslo numeris) IMŽ Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK IMŽ	-	12	- 6000	 1200	 500
Jordanija	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Jungtinė Karalystė						

Importas *Eksportas*	PPK (nurodomas EORI kodas) IMŽ Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK IMŽ	-	12	- 6000	1200 *Negauta informaci-ja*	500 *Negauta informaci-ja*
Juodkalnija	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Kanada *Importas* *Eksportas*	PKD Registruotojo/neregistruoto eksportuotojo PKD	- -	12 12	- 6000	1200 1200	500 500
Kenija	EUR.1/PKD	PKD	10	6000	1200	500
Korėjos Respublika	PKD	PKD	12	6000	1200	500
Kosovas (vienašalės lengvatos)	EUR.1/ PKD	-	4	6000	1200	500
Kosovas	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Libanas	EUR.1/ PKD	PKD	4	6000	1200	500
Makedonija	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Marokas	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Meksika	EUR.1/ PKD	PKD	10	6000	1200	500
Mercosur *Importas iš Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus* *Importas iš Paragvajaus* *Eksportas*	PPK(nurodomas nacionalinis eksportuotojo registracijos numeris) arba PPK kaip kilmės sertifikatas PPK kaip kilmės sertifikatas	-	12 12 12	- - 6000	1200 1200 1200	500 500 500

	Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK					
Naujoji Zelandija *Importas* *Eksportas*	PPK (nurodomas muitinės kliento kodas) IMŽ Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK	-	12	1000 Naujosios Zelandijos dolerių (NZD) 6000	1000 NZD 1200	1000 NZD 500
Moldovos Respublika	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Kolumbija, Peru, Ekvadoras	EUR.1/PKD	PKD	12	6000	1200	500
PAVB EPS šalys	EUR.1/ PKD	PKD	10	6000	1200	500
Ramiojo vandenyno valstybės (Papua Naujoji Gvinėja, Fidžis, Samoa NV, Saliamono salos) *Importas* *Eksportas*	EUR.1/ PKD Registruotojo/neregistruoto eksportuotojo PKD	PKD -	10	6000	1200	500
Rytų ir Pietų Afrikos valstybės *Importas(išskyrus Zimbabvę, Madagaskarą, Seišelius)* *Eksportas* *Importas iš Zimbabvės, Madagaskaro, Seišelių*	EUR.1/PKD Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PKD Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PKD	PKD - -	10 10 10	6000 6000 6000	1200 1200 1200	500 500 500
Seuta ir Melilija	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500

Serbija	EUR.1/PKD	PKD	12	6000	1200	500
Singapūras *Importas* *Eksportas*	 PPK (nurodomas unikalus subjekto kodas) Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK	 - -	 12 12	 - 6000	 1200 1200	 500 500
Sirija	EUR.1/EUR.2	-	5	2820	565	200
Tunisas	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Turkija (žemės ūkio produktai)	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Turkija (anglies ir plieno produktai)	EUR.1/PKD	PKD	12	6000	1200	500
Užjūrio šalys ir teritorijos	Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK	-	10	10 000	1200	500
Vakarų krantas ir Gazos ruožas	EUR.1/ PKD	PKD	12	6000	1200	500
Vietnamas *Importas* *Eksportas*	 EUR.1/PKD Registruotojo/ne-registruoto eksportuotojo PPK	 -	 12	 6000	 1200 200 USD	 500 200 USD

Sumų, išreikštų eurais, ekvivalentai įvairių šalių nacionalinėmis valiutomis galima rasti Europos Komisijos internetiniame puslapyje.

4. TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS LENGVATINĘ PREKYBĄ (IMPORTO MUITŲ, KILMĖS DOKUMENTŲ IŠDAVIMO BEI PATEIKIMO SĄLYGAS)

4.1. Bendrosios nuostatos

2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas.

2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamentas (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos.

2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės.

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2016 m. lapkričio 16 d. įsakymas Nr. 1B-925 „Dėl lengvatinio muito tarifo taikymo taisyklių patvirtinimo“.

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2016 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. 1B-1050 „Dėl Registruotojo eksportuotojo statuso suteikimo taisyklių patvirtinimo“.

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2016 m. spalio 25 d. įsakymas Nr. 1B-877 „Dėl EUR.1 ir EUR-MED judėjimo sertifikatų, A.TR. judėjimo sertifikatų, pakaitinių A formos kilmės sertifikatų pildymo ir išdavimo taisyklių patvirtinimo“.

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2024 m. kovo 7 d. įsakymas Nr. 1BE-203 „Dėl leidimo naudotis patvirtinto eksportuotojo įgaliojimais suteikimo taisyklių patvirtinimo“.

4.2. Vienašališkai taikomos lengvatos

AKR šalys

2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1076, kuriuo taikoma prekybos tam tikrų valstybių, kurios yra Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybių grupės dalis, kilmės produktais tvarka, nustatyta susitarimais, kuriais sudaromi ekonominės partnerystės susitarimai arba ketinama juos sudaryti.

BLS

2012 m. spalio 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 978/2012, kuriuo taikoma bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistema ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 732/2008.

2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos 37, 41–58 straipsniai, 22–03, 22–04, 22–05 priedai.

2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas

Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės 70–112 straipsniai, 22–06, 22–07, 22–08, 22–09, 22–19, 22–20 priedai.

Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos Susitarimas pasikeičiant laiškais dėl prekių kilmės kumuliacijos taikymo tarp Europos Sąjungos, Šveicarijos Konfederacijos, Norvegijos Karalystės ir Turkijos Respublikos pagal bendrąją lengvatinių muitų tarifų sistemą (OL 2019 L 25 p. 3).

Europos Sąjungos ir Norvegijos Karalystės Susitarimas pasikeičiant laiškais dėl prekių kilmės kumuliacijos taikymo tarp Europos Sąjungos, Šveicarijos Konfederacijos, Norvegijos Karalystės ir Turkijos Respublikos pagal bendrąją lengvatinių muitų tarifų sistemą (OL 2019 L 24 p. 3).

Kosovas

2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1215/2009, nustatantis išskirtines prekybos priemones, skirtas Europos Sąjungos stabilizavimo ir asociacijos procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms (OL 2009 L 328) (su pakeitimais, padarytais 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1336/2011, 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/2423.

2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos, 37, 59–71 straipsniai, 22-11 priedas.

2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, 113-126, 22-10, 22-13 priedai.

Armėnijos Respublika

2026 m. spalio 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2026/2269 dėl tam tikriems Armėnijos Respublikos kilmės produktams taikytinų laikinų prekybos liberalizavimo priemonių.

2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, 113-126.

2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos, 59–71 straipsniai.

Užjūrio šalys ir teritorijos

2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją).

4.3. Lengvatinės (preferencinės) prekybos susitarimai

Lengvatinės prekybos susitarimai yra teisinis importo muitų lengvatų taikymo pagrindas. Visuose susitarimuose yra protokolai, nustatantys prekyboje tarp šalių taikomas prekių kilmės taisykles:

Jungtinė Karalystė

Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas – 37 - 67 straipsniai, 2, 3, 4. 5, 6, 7, 8 ir 9 priedai.

2020 m. gruodžio 29 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/2254 dėl pareiškimų apie pereinamuoju laikotarpiu į Jungtinę Karalystę lengvatinėmis sąlygomis eksportuojamų prekių kilmę surašymo remiantis tiekėjo deklaracijomis.

ELPA šalys

Europos ekonominės bendrijos ir Islandijos Respublikos susitarimo 3 protokolas.

Europos ekonominės bendrijos ir Norvegijos Karalystės susitarimo 3 protokolas.

Europos ekonominės bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo 3 protokolas.

Susitarimas tarp Europos Bendrijos bei Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais.

Europos ekonominės erdvės susitarimo 4 protokolas.

Vakarų Balkanų šalys

Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Buvusios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo 4 protokolas.

Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Albanijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo 4 protokolas, pakeistas 2008 m rugsėjo 15 d. Tarybos sprendimu.

Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo 3 protokolas.

Europos Bendrijos ir Bosnijos ir Hercegovinos laikinasis susitarimo dėl prekybos ir su prekyba susijusių klausimų 2 protokolas.

Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Serbijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo 3 protokolas.

Europos Sąjungos bei Europos atominės bendrijos ir Kosovo stabilizacijos ir asociacijos susitarimo 3 protokolas.

Viduržemio jūros regiono šalys

Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių susitarimo, steigiančio Europos Bendrijos bei jos valstybių narių ir Alžyro Liaudies Demokratinės Respublikos asociaciją, 6 protokolas.

Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimo, steigiančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Egipto Arabų Respublikos asociaciją, 4 protokolas.

Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimo, steigiančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Izraelio Valstybės asociaciją, 4 protokolas.

Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimo, steigiančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Jordanijos Hašimitų Karalystės asociaciją, 3 protokolas.

Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimo, steigiančio Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Libano Respublikos asociaciją, 4 protokolas.

Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių susitarimo, steigiančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Maroko Karalystės asociaciją, 4 protokolas.

Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių laikinojo asociacijos susitarimo tarp Europos Bendrijos ir Palestinos išlaisvinimo organizacijos, veikiančios Vakarų kranto ir Gazos ruožo Palestinos savivaldos naudai, 3 protokolas.

Europos Ekonominės Bendrijos ir Sirijos Arabų Respublikos bendradarbiavimo susitarimo 2 protokolas.

Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių susitarimo, steigiančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Tuniso Respublikos asociaciją, 4 protokolas.

1996 m. liepos 25 d. Europos anglių ir plieno bendrijos ir Turkijos Respublikos susitarimo dėl prekybos produktais, kuriems taikoma Europos anglių ir plieno steigimo sutartis, 1 protokolas (OL 1996 L 227), pakeistas 2009 m. vasario 24 d. Jungtinio Komiteto, įsteigto pagal Europos anglių ir plieno bendrijos ir Turkijos Respublikos susitarimą dėl prekybos produktais, kuriems taikoma Europos anglių ir plieno steigimo sutartis, sprendimu Nr. 1/2009.

1998 m. vasario 25 d. EB ir Turkijos Asociacijos Tarybos sprendimo Nr. 1/98 dėl prekybos žemės ūkio produktais (OL 1998 L 86) 3 protokolas dėl kilmės taisyklių, pakeistas 2006 m. spalio 19 d. EB-Turkijos Asociacijos sprendimu Nr. 3/2006.

Farerų salos

Europos Bendrijos ir Danijos Vyriausybės bei Farerų salų vietos valdžios susitarimo 3 protokolas.

Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalys

2016 m. birželio 8 d. Europos Parlemento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1076, kuriuo taikoma prekybos tam tikrų valstybių, kurios yra Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybių grupės dalis, kilmės produktais tvarka, nustatyta susitarimais, kuriais sudaromi ekonominės partnerystės susitarimai arba ketinama juos sudaryti, II priedas.

Ekonominės partnerystės susitarimai

CARIFORUM valstybių (Antigva ir Barbuda, Bahamos, Barbadosas, Belizas, Dominika, Dominikos Respublika, Grenada, Gajana, Jamaika, Sent Kristoferis ir Nevis, Sent Lusija, Sent Vinsentas ir Grenadinai, Surinamas, Trinidadas ir Tobagas) ir Europos Bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimo I protokolas (OL 2008 L 289).

Europos Bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių (Papua Naujoji Gvinėja, Fidžio Salų Respublika, Samoa Nepriklausomoji Valstybė, Saliamono salos) laikinasis partnerystės susitarimo 3 protokolas (OL 2009 L 272).

Europos Bendrijos bei jos valstybių narių ir Centrinės Afrikos ekonominės partnerystės susitarimas. Nustatant eksportuojamų iš Kamerūno į Europos Sąjungą prekių kilmę taikomas 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlemento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1076, kuriuo taikoma prekybos tam tikrų valstybių, kurios yra Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybių grupės dalis, kilmės produktais tvarka, nustatyta susitarimais, kuriais sudaromi ekonominės partnerystės susitarimai arba ketinama juos sudaryti, II priedas. Eksportas iš Kamerūno reglamentuojamas 2016 m. rugpjūčio 3 d. Kamerūno dekretu Nr. 2016/367.

Dramblio Kaulo Kranto Respublikos ir Europos Bendrijos bei jos valstybių narių tarpinis ekonominės partnerystės susitarimas. Prekyboje tarp šalių taikomos 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1076 II priede numatytos kilmės taisyklių nuostatos.

Rytų ir Pietų Afrikos valstybių (Komorai, Madagaskaras, Mauricijus, Seišeliai, Zimbabvė) ir Europos Bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimo 1 protokolas (OL 2020 L 93).

Ganos ir Europos Bendrijos bei jos valstybių narių tarpinio ekonominės partnerystės susitarimo (OL 2016 L 287) 1 protokolas (OL 2020 L 350).

Europos Sąjungos ir Kenijos ekonominės partnerystės susitarimas (EAC šalių grupė). Prekyboje tarp šalių taikomos 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlemento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1076 II priede numatytos kilmės taisyklių nuostatos.

PAVB EPS valstybės

Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir PAVB EPS valstybių (Botsvanos, Lesoto, Mozambiko, Namibijos, Esvatinis (Svazilando) ir Pietų Afrikos Respublikos) ekonominės partnerystės susitarimo I protokolas.

Centrinė Amerika

Susitarimo, kuriuo steigiama Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Centrinės Amerikos asociacija, II priedas dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų (OL 2012 L 346).

Kitos šalys

Europos Sąjungos ir Čilės Respublikos laikinojo susitarimo dėl prekybos 3 Skyrius dėl prekių kilmės taisyklių ir prekių kilmės procedūrų.

2000 m. gruodžio 5 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 82/2001 dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžimo ir administracinio bendradarbiavimo metodų vykdant prekybą tarp Bendrijos muitų teritorijos ir Seutos bei Melilijos.

Europos Sąjungos bei jos valstybių narių bei Korėjos Respublikos laisvosios prekybos susitarimo Protokolas dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų. 2011 m. spalio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1093/2011 dėl nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo kilmės taisyklių, nustatytų Protokole dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžties, pridedame prie Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Korėjos Respublikos laisvosios prekybos susitarimo, taikymo.

Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Kolumbijos bei Peru prekybos susitarimo Protokolas dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžimo ir administracinio bendradarbiavimo metodų ir Prisijungimo protokolas prie Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Kolumbijos bei Peru prekybos susitarimo, kuriuo atsižvelgiama į Ekvadoro prisijungimą.

Europos ekonominės bendrijos ir Andoros Kunigaikštystės susitarimo pasikeičiant raštais priedėlis, pakeistas 2015 m. gruodžio 11 d. ES ir Andoros jungtinio komiteto sprendimu Nr. 1/2015.

Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimo II protokolas.

Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Gruzijos asociacijos susitarimo I protokolas.

Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Ukrainos asociacijos susitarimo I protokolas.

Kanados ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo Protokolas dėl kilmės taisyklių ir kilmės procedūrų.

Europos Sąjungos ir Japonijos ekonominės partnerystės susitarimo 3 skyrius Prekių kilmės taisyklės ir kilmės procedūros.

Europos Sąjungos ir Singapūro Respublikos laisvosios prekybos susitarimo 1 protokolas dėl sąvokos „kilmės statusą turintys produktai“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų.

Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo 1 protokolas dėl sąvokos „kilmės statusą turintys produktai“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų.

Europos Sąjungos ir Naujosios Zelandijos laisvosios prekybos susitarimo 3 skyrius Prekių kilmės taisyklės ir kilmės procedūros.

Europos Sąjungos ir Pietų Amerikos šalių bendrosios rinkos, Argentinos Respublikos, Brazilijos Federacinės Respublikos, Paragvajaus Respublikos ir Urugvajaus Rytų Respublikos laikinojo susitarimo dėl prekybos 3 skyrius Prekių kilmės taisyklės ir kilmės procedūros

4.4. Visos Europos bei Vidužemio jūros regiono šalių kilmės kumuliacijos sistema ir PEM konvencija

Visos Europos ir Vidužemio jūros regiono kilmės kumuliacijos (PEM kilmės kumuliacija) sistema prekyboje tarp ES, ELPA šalių, Turkijos, Farerų salų, Moldovos, Ukrainos, Gruzijos, Vidužemio jūros regiono šalių ir Vakarų Balkanų šalių leidžia taikyti įstrižinę kumuliaciją (t. y. sistemą, leidžiančią susitariančioms šalims naudoti kitoje šalyje kilusius produktus). Sistema grindžiama lengvatinės prekybos susitarimų, turinčių identiškus kilmės protokolus, visuma. Įstrižinė kumuliacija gali būti taikoma tik tuomet, kai galutinės gamybos ir prekių paskirties šalys yra sudariusios lengvatinės prekybos susitarimus su visomis šalimis, kurių kilmės medžiagos naudojamos.

PEM šalys, siekdamos supaprastinti laisvosios prekybos susitarimų pakeitimą bei taikymą, sudarė Visos Europos ir Vidužemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių Konvenciją (PEM konvencija) (OL 2013 L 54) ir atskirų susitarimų kilmės protokolų nuostatas pakeičia nuoroda į PEM konvenciją.

Siekdamos kilmės taisykles pritaikyti prie besikeičiančių ekonominių sąlygų, PEM šalys 2012 m. pradėjo diskusijas dėl PEM konvencijos modernizavimo. PEM konvencija buvo iš dalies pakeista 2023 m. gruodžio 7 d. Visos Europos ir Vidužemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių regioninės konvencijos jungtinio komiteto sprendimu Nr. 1/2023. Šis pakeitimas įsigaliojo 2025 m. sausio 1 d.

Europos Komisija Europos Sąjungos oficialiame leidinyje C serijoje publikuoja Komisijos pranešimus dėl Visos Europos ir Vidužemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių regioninės konvencijos arba protokolų dėl kilmės taisyklių, kuriomis nustatoma šios Konvencijos susitariančiųjų šalių įstrižinė kumuliacija, taikymo. Aktualų pranešimą galima rasti Europos Komisijos internetiniame puslapyje.

4.5.Kilmės taisyklių taikymą paaiškinantys dokumentai

Visos Europos ir Vidužemio jūros valstybių kilmės taisyklių protokolų paaiškinimai (OL 2007 C 83, OL 2007 C 231).

ES – Meksikos susitarimo III priedo paaiškinimai (OL 2001 C 128, OL 2004 C 40).

Lengvatinės kilmės taisyklių gairės (anglų kalba).

Pakaitinių kilmės įrodymų ir A.TR. judėjimo sertifikatų išdavimo Europos Sąjungoje gairės (anglų kalba).

Lengvatinės kilmės įrodymų, išduotų prekėms, kurioms taikomos kai kurios specialiosios procedūros, galiojimo Europos Sąjungoje gairės (anglų kalba).

Bendrosios muitų tarifų lengvatų sistemos kilmės taisyklių taikymo gairės (anglų kalba).

Nuostatų dėl tiekėjo deklaracijų taikymo gairės (anglų kalba) ir nuostatų dėl tiekėjo deklaracijų taikymo paaiškinimai (lietuvių kalba).

Kanados ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo kilmės taisyklių gairės (anglų kalba).

Registruotųjų eksportuotojų sistemos gairės (anglų kalba).

Japonijos ir Europos Sąjungos ekonominės partnerystės susitarimo taikymo gairės (anglų kalba).

Europos Sąjungos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos laisvosios prekybos susitarimo taikymo gairės (anglų kalba).

Gairės dėl peržiūrėtų Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių regioninės konvencijos kilmės taisyklių (anglų kalba).

II. NELENGVATINĖ (NEPREFERENCINĖ) KILMĖ

Nelengvatinės (nepreferencinės) kilmės taisyklės naudojamos įgyvendinant įvairias prekybos politikos priemones, tokias kaip antidempingas, prekybos draudimai ir apsaugos priemonės, kiekybiniai apribojimai, tarifinės kvotos, viešieji pirkimai, kilmės žymėjimas ir t. t. Vykdant Bendrąją žemės ūkio politiką nelengvatine kilme būna pagrįstos eksporto išmokos už žemės ūkio produktus.

Eksportas iš Europos Sąjungos

Informaciją apie būtinumą įrodyti prekių kilmę eksportuojant į trečiąsias šalis teikia šių šalių ambasados arba konsulatai.

Bendruosius kilmės sertifikatus eksportuojamoms prekėms išduoda Pramonės, prekybos ir amatų rūmai.

Importas į Europos Sąjungą

Kilmę įrodantys nelengvatinės kilmės dokumentai pateikiami Europos Komisijos reglamentuose nustatytais atvejais.

Kilmės dokumentai yra šie:
- bendrasis kilmės sertifikatas,
- žemės ūkio produktų kilmės sertifikatas.

Teisinis pagrindimas

2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 59-61 straipsniai.

2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, 57-59 straipsniai, 22-14 priedas.

2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos, 31-36 straipsniai, 22-01 priedas.

Daugiau informacijos apie nelengvatinės kilmės nustatymą galima rasti Europos Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos generalinio direktorato internetiniame puslapyje.

III. EUROPOS SĄJUNGOS MUITŲ SĄJUNGOS

TURKIJA

Europos Sąjunga ir Turkija yra sudariusios Muitų sąjungos sutartį, kuri įsigaliojo 1996 m. sausio 1 d. Turkijos arba ES statusą turinčios prekės, kurioms taikoma Muitų sąjungos sutartis, gali laisvai judėti iš ES į Turkiją ir iš Turkijos į ES netaikant importo muitų ir kiekybinių apribojimų, nes abi sutarties šalys taiko bendrą muitų tarifą importui iš trečiųjų šalių. Turkijos arba ES prekių statusą įrodo muitinės išduotas A.TR. judėjimo sertifikatas. Muitų sąjungos sutartis taikoma prekybai pramoninėmis prekėmis (išskyrus anglies ir plieno produktus) ir perdirbtais žemės ūkio produktais.

Muitų sąjunga ir Visos Europos bei Vidurželmio jūros regiono šalių kilmės kumuliacija

Jeigu reikia nustatyti Muitų sąjungoje laisvai cirkuliuojančių prekių lengvatinę (preferencinę) kilmę jas eksportuojant į šalis, dalyvaujančias Visos Europos bei Vidurželmio jūros regiono šalių kilmės kumuliacijoje (PEM kilmės kumuliacija), eksportuotojas gali parengti tiekėjo deklaraciją pagal Sprendimo Nr. 1/2006 nuostatas. Šią tiekėjo deklaraciją eksportuotojas naudoja kaip kilmę įrodantį dokumentą, taikydamas laisvosios prekybos susitarimų nuostatas su kitomis šalimis, PEM kilmės kumuliacijos dalyvėmis.

Jeigu Muitų sąjungos sutarties nuostatas atitinkančiomis prekėmis prekiaujama ne tiesiogiai tarp ES ir Turkijos, o per kitas šalis, PEM kilmės kumuliacijos dalyves, laisvosios prekybos susitarimo nuostatos taikomos, jeigu šiose šalyse yra išduoti EUR.1 judėjimo sertifikatai arba sąskaitos faktūros deklaracijos, įrodančios, kad prekės kilusios Bendrijoje arba Turkijoje.

Informaciją apie šalis, dalyvaujančias PEM kilmės kumuliacijoje, galima rasti Europos Komisijos pranešime internetiniame puslapyje.

Teisinis pagrindimas

1995 m. gruodžio 22 d. EB–Turkijos Asociacijos Tarybos sprendimas Nr. 1/95 dėl Muitų sąjungos galutinės stadijos įgyvendinimo (OL 1996 L 035).

2006 m. liepos 26 d. EB ir Turkijos muitinių bendradarbiavimo komiteto sprendimas Nr. 1/2006, nustatantis išsamias EB ir Turkijos asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/95 taikymo taisykles (OL 2006 L 265).

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2016 m. spalio 25 d. įsakymas Nr. 1B-877 „Dėl EUR.1 ir EUR-MED judėjimo sertifikatų, A.TR. judėjimo sertifikatų, pakaitinių A formos kilmės sertifikatų pildymo ir išdavimo taisyklių patvirtinimo“.

ANDORA

1990 m. tarp Europos Bendrijos ir Andoros Kunigaikštystės įkurta Muitų sąjunga produktams, priskiriamiems Suderintos Sistemos 25–97 skirsniams.

Teisinis pagrindimas

Sutartis tarp Europos ekonominės bendrijos ir Andoros Kunigaikštystės (OL 1990 L 374).

2003 m. rugsėjo 3 d. EB-Andoros jungtinio komiteto sprendimas 1/2003 dėl įstatymų, taisyklių ir administracinių nuostatų, būtinų tinkamam Muitų sąjungos veikimui.

2001 m. lapkričio 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2302/2001 dėl Sutarties tarp EEB ir Andoros Kunigaikštystės 12(2) straipsnio (tabakas) (OL 2001 L3 10).

ES lengvatinės prekybos susitarimai (Jungtinė deklaracija dėl Andoros Kunigaikštystės).

SAN MARINAS

1993 m. balandžio 1 d. tarp Europos Bendrijos ir San Marino įkurta Muitų sąjunga produktams, priskiriamiems Suderintos sistemos 1–97 skirsniams, išskyrus anglies ir plieno produktus.

Teisinis pagrindimas

2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas dėl sutarties dėl bendradarbiavimo ir Muitų sąjungos sudarymo tarp EEB ir San Marino Respublikos (OL 2002 L 84).

Europos Bendrijų bei San Marino Bendradarbiavimo komiteto sprendimai.

ES lengvatinės prekybos susitarimai (Jungtinė deklaracija dėl San Marino).

Daugiau informacijos galima rasti Europos Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos generalinio direktorato internetiniame puslapyje.